

Konferencija o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj

U organizaciji EMCDDA, TAIEX

Ured za droge, Vlada RH

Zadar, Petrčane, Hotel Pinija, 22-23.10.2013.

Važnost korištenja podataka o liječenim
ovisnicima i „*drug supply*” indikatora
radi procjene stanja na terenu

Prof.dr.sc. Slavko Sakoman

Zagreb

e-mail: slavko.sakoman@gmail.com

Za uvod nekoliko podataka, komparativno

- **EU** (EMCDDA izvješće 2013. s podacima za 2011.)
- **HR** (podaci 2012.)
- Fokus na opijatskoj ovisnosti koja je prema TDI u RH glavni problem

EU, opijati, TDI. Izvješće EMCDDA, 2013. (i RH 2012.)

- 2001-2011. stanje u prostoru **EU** je ostalo približno **isto**, ali ako se izolirano promatra period 2007-2011. **ново liječenih opijatskih je 12% manje,**
- Uz pad dostupnosti i potrošnje heroina
- ***U RH periodu od 2001-2012. u Hrvatskoj je smanjen broj novo liječenih opijatskih za 70%. (1066 osoba u 2001 a 315 osoba u 2012.)***

Kako stoji RH u odnosu na druge podatke o opijatskoj ovisnosti ?

EU zona (2011)

RH (2012)

Prevalencija 0,41,

0,45 (?)

Prvo uzimanje 22 g

20 g

Prvo liječenje 35 g

26 g

Smrtnost overdose (6500)

36 osoba

na milijun st. 15-64 stopa 18 (2011) stopa 10 (2012)

(Norveška 73, Estonija 136)

Omjer m : ž 4:1

4:1

EU (2011)

RH (2012)

Od svih liječenih radi
droga, **43%** su opijatski

80%

Među svim **ново** liječenim
su u 2011. **26%** opijatski

27%

(EU ukupno **42.000** novih)

(RH oko **300**)

IV **44%**

(ikad **82%**, sada **10%**)

IV novi **37%**

70%

HCV s+ **18-80%**

39%

U **EU Akcijskom planu**, među ostalim inzistira se i na mjerljivom

- praćenju **drug supply indikatora**
- Kako u RH stojimo s **ponudom droga**, osobito opijata?...
- I sustavom za praćenje tog važnog indikatora,
- **jer je dostupnost heroina** čimbenik koji ima **najsnažniji utjecaj** na **prevalenciju opijatskih ovisnika**

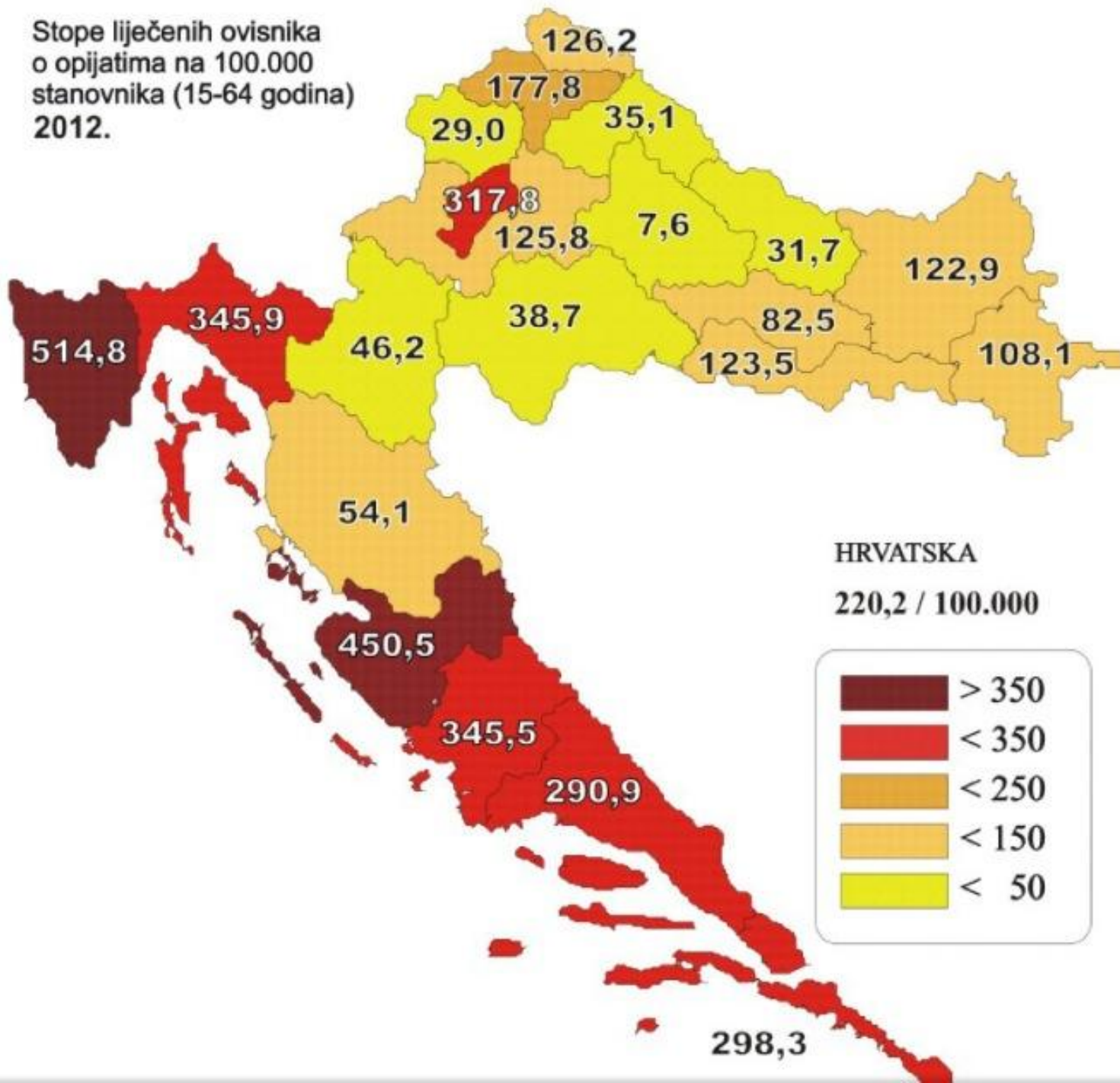

drug supply RH
(opijati u fokusu.....)

stanje po županijama RH

Stope liječenih ovisnika
o opijatima na 100.000
stanovnika (15-64 godina)
2012.

Zadaća je i zdravstvenog sustava „za ovisnosti” pratiti...

-i taj čimbenik rizika (**ilegalno tržište droga**), kojem su izloženi naši pacijenti ali i mladi, „još zdravi” ali u riziku,
-na sličan način na koji epidemiolozi zaraznih bolesti prate rizike pojavnosti i širenja epidemija...

Uz „statistiku” represivnog aparata,
kao doprinos mjerljivom praćenju

.....drug supply indikatora...

Sekcija za ovisnosti HLZ pokrenula je
istraživanje za praćenje tog čimbenika,
što će pridonijeti boljoj evaluaciji rada
represivnog aparata, pomoći razumjeti
razlike u stanju na terenu i usmjeriti
akcije sukladno „potrebama terena”

Što smo konkretno učinili?

Kreirali smo model kontinuiranog istraživanja

„stanja” na ilegalnom tržištu droga

- Radi potrebe komparativnog praćenja na nacionalnoj ali i lokalnoj razini (županije, gradovi) **dostupnosti** pojedinih vrsta droga i adiktivnih lijekova
- i drugih karakteristika ilegalne „narko – scene”(modaliteti distribucije, cijene u odnosu na čistoću, kvalitetu „robe”, vrijeme da se nabavi doza.....)

Opis istraživanja

- Odabir ispitanika
- Način anketiranja
- Sadržaj ankete

R e z u l t a t i

(oko 200 anketiranih)

e v o

**samo nekoliko „zanimljivih”
podataka**

Po svim parametrima uočene su

-**velike razlike** u **dostupnosti** pojedinih droga i adiktivnih lijekova i drugih karakteristika narko – scena po županijama (gradovima),
- kao što su **velike razlike** i u **prevalenciji** i karakteristikama **liječenih osoba**,
- ...što je u svezi s razlikama u kvaliteti rada **policije** (represivnog aparata) ali i **sustava za tretman** na lokalnoj razini (evaluacija)

Rezultati provedenog istraživanja

- Evo nekoliko najzanimljivijih podataka

Mogućnost **nabave** droge u RH (1-3.mj 2013.) Odgovori, %, oko 200 ispitanika

Vrsta droge	Gotovo nemoguće	Vrlo teško	Može uz trud	Vrlo lako	Ukupno
Heroin	6	17	47	30	100
Kokain	8	18	54	21	100
Kanabis	0	1	39	60	100
Speed	1	61	27	11	100
Ecstasy	13	31	39	17	100

S kojom se od 10 „vrsta” droga najviše trguje?

- 1. kanabis (**prvo** mjesto u svim županijama)
- 2. heroin
- 3. amfetamin
- 4. kokain
- 5. opioidni lijekovi (metadon ispred bup)
- 6. tablete (BZD, neopiodni analgetici...)
- 7. ecstasy
- 8. nove sintetičke droge (kanabinoidi....)

Dostupnost heroina i opijatskih lijekova (pozicija 1-6, prosjek)

• Grad	her	Hept	Bup	Alk	Subox	Subu	Mop
• Zg	2,9	1,9	2,6	2,4	3,4	4,5	
• Sp	2	2,1	2,6	3,1	3,3	4,9	
• Ri	5,1	2,7	3,3	1,7	3	5,6	
• Os	4,3	3,9	2,9	1,6	3,2	5,2	
• Zd	2,1	1,8	3,7	2,4	2,7	5,7	
• Vž	5,3	2,3	3,2	1,7	3,8	4.9	
• Istra	1,8	2,4	4,4	2,5	3,2	5,8	
• Pula	1						

Velike razlike u **dostupnosti** heroina i opioidnih lijekova (pozicija 1 – 6), npr.

- **Pula (stopa 515) Varaždin (stopa 178)**
- 1.) heroin (1) 1.) Suboxone (1,7)
- 2.) metadon (2) 2.) metadon (2,3)
- 3.) Suboxone (3,3) 3.) Bupr Alk (3,2)
- 4.) Subutex (4) 4.) Subutex (3,8)
- 5.) Bupr Alk (4,2) 5.) morfin (4,9)
- 6.) Morfin (5,8) 6.) heroin (**5,3**)

Ponuda heroina u odnosu na „prije 2 godine”, odgovori u %

• Ponuda	RH	Osijek	Istra	Rijeka
• ista	20	7	27	24
• nešto bolja	38	7	14	9
• puno bolja	9	0	9	0
• slabija	31	35	41	52
• puno slabija	28	50	9	15

Kvaliteta heroína (2013. RH, heroin „smeće”, odgovor 70%)

Grad	vrlo loša	srednja	jako dobra
• Zg	68	27	5
• Sp	71	25	4
• Ri	73	27	0
• Os	75	25	0
• Zd	88	12	0
• Vž	79	21	0
• Istra	55	42	3

Ponuda kanabisa /u odnosu na 2011./ odgovori u %

• Ponuda	RH	Zagreb	Istra	Split
• Ista	47	39	65	40
• Nešto bolja	12	15	10	15
• Puno bolja	18	15	0	5
• Nešto slabija	25	31	25	25
• Puno slabija	17	0	0	15

Ponuda kokaina (2013)

(odgovori u %)

• Ponuda	Osijek	Zgb	Rijeka	Split
• Ista	23	32	39	47
• Nešto bolja	0	16	25	32
• Puno bolja	8	28	4	0
• Nešto slabija	31	16	25	16
• Puno slabija	39	8	7	5

Ponuda amfetamina (2013)

• Ponuda	Osijek	Zgb	Rijeka	Spllit
• Ista	21	42	32	36
• Nešto bolja	14	15	19	14
• Puno bolja	0	12	13	14
• Nešto slabija	29	23	23	29
• Puno slabija	36	8	13	7

Vrijeme u minutama (prosjek) za nabaviti malu dozu droge

Grad	her	kok	joint	amfet	ex 1 tb
• Zg	64	48	33	65	53
• Sp	27	64	38	36	60
• Ri	52	60	36	41	52
• Os	160	130	53	180	85
• Zd	40	48	28	36	32
• Vž	50	53	29	39	54
• Pula	20	23	14	38	34

Cijena u kunama (prosjek) za kupiti malu dozu droge

Grad	š.her	I. kok	joint	amf 1g	ex 1 tb
• Zg	120	107	23	93	40
• Sp	123	175	28	138	66
• Ri	171	157	28	110	56
• Os	143	174	44	108	63
• Zd	127	180	37	128	70
• Vž	104	146	25	78	48
• Istra	94	104	26	98	50

Cijena u kunama (prosjek) za kupiti 5 grama droge

Grad	heroin	kokain	marihuana	amfetamin
• Zg	1237	2000	215	302
• Sp	1514	2050	216	491
• Ri	1516	2082	267	347
• Os	1442	2000	318	388
• Zd	1600	2255	244	483
• Vž	1628	2716	272	287
• Istra	1000	1888	295	363
• Pula	950			

Cijene opioidnih lijekova u kunama

- Heptanon 1 tb 5mg, RH 13, Zg 9, Osijek 20
- Hept. tabla 10 tb, RH 107, ZG 85, Osij 150
- Bočica 100 mg sol mtd Alk, RH 178,
- RI 190, Dubr 320
- Subutex 2 mg, 1 tb, RH 24, Split 17, Os 31
- Subutex 7 tbl, RH 123, Spl 85, Osijek 207
- Suboxone 1 tb 8 mg, Rij 48, Pula 70, Zg 73
- Bup alk 8 mg; Zg 49, Pu 55, Zd 66, Os 91,

Razlozi za dilaње (među liječenim ovisnicima) mjesta od 1 - 5

- 1. „jer su nezaposleni”
- 2. „da si kupe drogu”
- 3. „da si dokupe lijekove” (niske doze)
- 4. „radi poboljšanja standarda”
- 5. „Jer im je tako zanimljivije živjeti”

Što je najviše pridonijelo da se **bitno** smanjio broj novih heroinskih ovisnika?

- 1. Dostupnost i model liječenja (mtd, bup)
- 2. Globalni poremećaj opskrbe heroinom i loša kvaliteta droge
- 3. Poboljšanje rada policije
- 4. Edukacija, prevencija
- 5. Bolji rad pravosuđa (manje korupcije)
- 6. Jer na „lošem” heroinu više nije biti „in”

Nije od malog značenja ova ocjena ovisnika

- *I eksperti EMCDDA su zaključili da je smanjena potrošnja i incidencija opijatskih ovisnika u EU u svezi sa smanjenjem ponude heroina,*
- *I možda radi smanjenja potražnje (bolja prevencija, smanjen interes i bolji obuhvat kvalitetnijim tretmanom).*
- **Doista se iz istraživanja ovakvog tipa može puno saznati i „dobiti”**

Zaključno

- Kombinacijom podataka sustava za tretman i podataka o stanju ponude i karakteristika ilegalnog tržišta droga
 - Moguće je kvalitetnije procjenjivati ukupno stanje i čimbenike koji čine razliku na razini lokalne zajednice
 - Što koristi u evaluaciji rada i olakšava usmjeravanje akcija sukladno potrebama na terenu
-

Kako dalje? Plan

- Instrumentarij (anketa) i metodologija će se poboljšati temeljem iskustva...
- Formirana je baza za upis podataka
- **Pozivam stručnjake sustava za tretman** da s tim poslom nastavimo
- **Uz zdravstveni sustav, MUP je vrlo zainteresiran za podatke koji bi trebali utjecati na organizaciju i plan rada na terenu**

Hvala na pažnji

